

Referat fra møde den 11. marts 2009 i brugerrådet

Mødedeltagere:

SC	Steen Christiansen, Albertslund Kommune
CN	Christian Nejtgaard, Allerød Kommune
ABH	Anna Bodil Hald, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
ML	Mogens Lethrabort, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
KB	Kurt Borella, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
GB	Gunnar Brüsch, Friluftsrådet (Det Danske Spejderkorps)
KK	Kirsten Kragh, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
UV	Uffe Vind, Friluftsrådet (Danmarks Cyklist Forbund)
JH	John Holm, Dansk Ornitologisk Forening
RP	Richard Pedersen, Foreningen Naturparkens Venner
PEB	P. E. Birk Jakobsen, Danmarks Idrætsforbund
IP	Ivan Pedersen, Forsvaret (Terrækontoret)
JB	Jesper Brodersen, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
JBP	Jonas Bagge Pedersen, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
JJ	Jens Juelstorp, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
KS	Kim Søderlund, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland

Fraværende:

KA	Karen Attwell, Roskilde Kommune
TM	Tonny Madsen, Friluftsrådet (Sct. Georgsgilderne i Danmark)

1 Bemærkninger til referatet fra den 5.11 2008

Ingen bemærkninger

2. Meddelelser

KS meddelte:

- *Cykelforbuddet på Søstien i Nørreskoven:* Er indført, men der er mange MTB-ryttere, som ikke overholder forbuddet. Vi er ved at justere på skiltningen og vil også øge opsynet, for beslutningen er rigtig.
- *Der er ændret på vores retningslinier for brug af pesticider:* Stødsføring med glyphosat på afskårne vedplanter på ruiner og storstengrave er nu tilladt. Det forudsætter at der på den enkelte enhed foreligger en plan for bekæmpelse af etableret opvækst og hvordan brugen af glyphosat afvikles. Vi vil overveje at anvende metoden på f.eks. Bastrup Ruin. Men gevinsten skal også stå mål med ulemperne ved håndtering af glyphosat.
- *Hareskov Portal:* Et nyt naturcenter ved Hareskoven Station, som skal give den almindelige skovgæst inspiration og muligheder for at opkvalificere deres skovtur. Derudover skal forskellige samarbejdspartnere indenfor forskning, undervisning og formidling have base på centeret. Vi forventer også fokus på motion og sundhed. Vi har afholdt et idemøde og et arkitektfirma er ved at udarbejde et skitseprojekt, som kan anvendes til ansøgning om midler hos fonde. Men projektet kommer nok til at ligge lidt i dvale pga. finanskrisen.
- *Aktivitetsanlægget i Store Hareskov:* Skov- og Naturstyrelsen vurderer fortsat for og imod og har ikke truffet en beslutning endnu.

- *Fredning af Bøndernes Hegn og Aldershvile Skov:* DN har rejst fredningsforslag for Bagsværd Sø og Lyngby Sø med omgivelser. I omgivelserne er inkluderet vores 2 skove. Vi har meddelt fredningsnævnet, at der efter vores opfattelse ikke er særlige grunde, som berettiger til at frede disse 2 statsskove. Vi er i øvrigt positive overfor, at rostadion skal kunne moderniseres og vil finde det hensigtsmæssigt, hvis tilskuerpladserne, som vi ejer, medtages i fredningen, så der kan ske en samlet planlægning af moderniseringen af rostadion. Sagen er forsat under behandling i fredningsnævnet. Fredningsnævnet har den 19.12 2008 ophævet retsvirkningerne af forslaget, således at den almindelige drift og brug af skovene kan fortsætte uændret indtil fredningen er afgjort.
- *Bålhus i Ganløse Eged:* Vi har nu fået tilladelse den 23.2 2009 fra kommunen, men klagefristen er ikke udløbet endnu. Pt har vi ingen midler til projektet, så realiseringen beror fortsat på at løbeklubben selv opsætter hytten.
- *Fri teltning:* Skov- og Naturstyrelsen har endnu ikke justeret på skovene, så hos os er det fortsat i Ganløse Eged, der er fri teltning. Men jeg går ud fra at vores indstilling accepteres, så det på sigt er Slagslunde Skov, Lystrup Skov og Hammergården, som er omfattet af fri teltning.
- *Karpefiskeri:* Vi har ikke fået drøftet sagen med den centrale styrelse endnu.
- *Forbud mod cykling på Oksbjerget i Vestskoven:* Vi har ikke iværksat det endnu pga motorvejsbyggeriet i området – men det sker.
- *Erstatningsskov for motorvejen gennem Vestskoven:* Vejdirektoratet har erhvervet ca. 15 ha som vi har fået overdraget. Vi forventer, at tilplante arealet i 2011.
- *Vinkingebro over St. Vejleådal i Vestskoven:* Vikingelandbyen har fået dispensation fra fredningen til at bygge en rekonstruktion af en gammel træbro. Finansieringen er ikke på plads, men tilladelsen er et skridt i den rigtige retning.

3. Fastsættelse af dato og sted for det offentlige møde i 2009

Mødet blev fastsat til Nørreskoven og Kollekolle søndag den 6.9 kl. 13.00.

4. Skovudviklingstyper (SUT) på enhedens skove

Medlemmer af brugerrådet havde før mødet modtaget enhedens forslag til SUT for alle skove.

Jonas Bagge Pedersen (elev på enheden) gennemgik de forskellige skovudviklingstyper. Skovudviklingstypen beskriver de langsigtede mål for de enkelte områder i skovene i forbindelse med konverteringen til naturnær skovdrift. Enheden har nu fastlagt sit forslag til SUT på alle arealer. Selvom et areal har en "SUT bøgeskov", kan der godt være ikke-skovbevoksede lysninger og sletter på op til 2 ha i området. SUT'en beskriver, hvilke træer vi gerne vil fremme i den pågældende del af skoven.

Der var en livlig drøftelse og nogen medlemmer efterlyste krav til sikring og/eller øgning af naturværdierne i form af mere urørt skov, mere dødt ved osv. KS bemærkede, at styrelsen har strategi for naturskove og naturhensyn, og at drøftelserne om naturværdier mv hører hjemme i dette sagskompleks og ikke i sagen om SUT. Det har store økonomiske konsekvenser at udlægge mere urørt skov og efterlade mere dødt ved i skovene.

KS pointerede, at SUT-planen skal være et tillæg til driftsplanen, og at planen dermed kan drøftes igen i forbindelse med den næste driftsplanrevision. Efter drøftelsen i brugerrådet gør enheden SUT-planen færdig.

5. Nye Friluftstilbud jævnfør miljøministerens pulje på 12 mio kr.

KS: Miljøministeren offentliggjorde den 2.2 2009, at han har afsat en pulje på 12 mio kr til nye friluftstilbud og nemmere adgang til naturen. Der er ikke tale om en tilskudsordning, så man skal bare sende sit forslag til Skov- og Naturstyrelsen inden den 20.5 2009. Styrelsen vil så prioritere projekterne ud fra at midlerne udnyttes bedst muligt, hurtigheden i gennemførelsen, ressourceforbruget – og herunder at der er tilslutning fra grundejerne. Styrelsen har ikke mulighed for at anvende megen tid på sagsbehandlingen af projekterne, så det er vigtigt at forslagene er gennemarbejdet og ikke mindst at grundejeren har sagt ja.

Styrelsen har delt prioriteringen i 2 bølger, således at projekter modtaget før 1.3 2009 og tidligere forslag fra skovgæsterne (typisk på styrelsens egne arealer) er under prioritering allerede primo marts 2009. Næste bølge følger efter sidste frist den 20.5 2009.

Som bilag er til medlemmernes orientering vedhæftet en oversigt over de forslag, som SNS-Østsjælland har indsendt til SNS-Haraldsgade. SNS-Haraldsgade har ansvaret for den samlede prioritering.

6. Prioritering af publikumsfaciliteter

RP havde sat punktet på dagsordenen for at få den bedst mulige udnyttelse af midlerne. RP har følgende forslag til prioritering:

1. Bålhuse, fx i
  - sydlige del af Ganløse Ore i grusgrav med eksisterende bålplads
  - sydlige del af Terkelskov i grusgrav ved p-plads
  - sydlige del af Uggeløse Skov ved Salamandersøen
  - Slagslunde Skov, et ikke nærmere bestemt sted
2. Lokummer ved shelter ved Bastrup Sø og ved shelter i Nyvang
3. Ajourføring af gamle og udarbejdelse af manglende vandretursfoldere
4. Anlæg af sti langs sydbred af Bastrup Sø.

KS kunne oplyse, at enheden ikke direkte skal prioritere de forslag som borgere og organisationen fremsætter til 12 mio kr. puljen, så på den vis var drøftelsen ikke relevant. Rådets medlemmer kan alle fremsætte forslag, men det vil være smart, hvis man hver især prioriterer (og dermed også begrænser) sine forslag ud fra, at der kun er 12. mio kr i puljen. Derudover er det afgørende, at ejeren er enig i at projektet kan gennemføres.

KS havde følgende kommentarer til forslagene:

1. Bålhuse,

Enheden vil ikke etablere en bålhytte i Ganløse Ore, da vi her prioriterer naturen og skovens dybe stille ro meget højt.

2. Lokummer ved shelter ved Bastrup Sø og ved shelter i Nyvang

Vi havde en længere drøftelse for 2 år siden. Vi er ikke kommet videre med vores overvejelser om navnlig på de velbesøgte lejrpladser at iværksætte et forsøg. Problemet er, at på de store pladser, hvor problemet er størst og som derfor bør prioriteres højest, kan et almindeligt multilokum næppe klare de store mængder af-føring. Vi har forstået, at der bør ske noget og vi vil gerne komme videre, men vi har ikke løsningen.

3. Ajourføring af gamle og udarbejdelse af manglende vandretursfoldere

Vi vil forsøge at opprioritere sagen, men det er vanskeligt at nå pga begrænsede personaleressourcer.

4. Anlæg af sti langs sydbred af Bastrup Sø

Vi ejer kun den østligste strækning, så umiddelbart er det ikke muligt. Enheden har ikke ressourcer til opgaven.

GB gjorde opmærksom på at der i Egedal kommune er en sti-gruppe, og RP burde give forslaget vidwere til denne gruppe..

7. Organiserede aktiviteter på distriktets arealer 2008

KS henviste til det udsendte materiale.

Antallet af arrangementer stiger fra år til år; i runde tal er der 1370 arrangementer (som kræver tilladelse) med i alt 105.000 deltagere - en stigning på 120 arrangementer og et fald på 10.000 deltagere i forhold til 2007. Der er fortsat størst aktivitet i Jonstrup Vang/Lille Hareskov med 440 arrangementer med 32.000 deltagere. Aktiviteterne viser en jævn stigning i alle typer af aktiviteter.

Sammendraget vedhæftes referatet som bilag.

8. Status for projekt Mølleåen

KS orienterede:

Delprojekt: Rent vand i Mølleåsystemet:

Renset spildevand ledes fra Lundtofte Renseanlæg tilbage i systemet via Kalvemosen og Vejlesø. Rudersdal kommune arbejder fortsat på udledningstilladelsen.

Delprojekt: Natura2000 og naturpleje i Mølleåsystemet:

Der arbejdes med projekter i 5 områder: Vaserne, Klevads Mose, Farum Sortmose & Præstemose, Lyngby Åmose og Ravnholm.

I Lyngby Åmose er der ikke behov for 1. gangspøleje, da kommunen allerede har gennemført dette. Der er foretaget detailprojektering af naturplejeprojekterne ved Ravnholm og Farum Sortmose/Præstemosen. Projekterne sendes til myndighedsbehandling i foråret 2009 mhp udførelse i efteråret 2009. Rydningerne i Klevadsmose er i fuld gang, og vi forventer at sætte skotsk Højlandskvæg ud primo maj 2009.

Delprojekt: Vandløbsrestaurering i Mølleåsystemet:

Der arbejdes med 3 områder: Hestetangs Å, Vassingerødløbet og Dumpedalsrenden

Detailprojekteringen for Hestetangs Å og Vassingerødløbet er i gang. Plan: Myndighedsbehandling i forsommeren og udførelse i efteråret 2009.

9. Status for skovrejsning

KS orienterede:

- *Himmelev Skov:* Vi mener at have styr på højeste vandstand og vil etablere dæmninger over søen. Vi forventer at gennemføre åbningen af vandløbet med udgravning af en sø og oversvømmelse af en lille dal/slette i år. Ingen nye erhvervelser.
- I *Gulddysse Skov:* Vi har i alt erhvervet 106 ha, og tilplanter de sidste 5 ha i efteråret 2009. Vi udgiver ny revideret folder for projektet i foråret 2009. Ny hundeskov invies også i foråret

2009. Vi etablerer også ridesti og MTB sti i løbet af 2009. Men desværre ingen nye erhvervelser.

- *Sperrestrup Skov*: Vi er ved at erhverve 0,6 ha brakjord. Legemulighederne for hunde i hundeskoven er taget vel imod af brugerne.
- *Solhøj Fælle*: Intet Nyt
- *Ny skov syd for Tune*: Intet nyt.
- *Greve og Hørup skove*: Ingen nye erhvervelser.
- *Kildebrønde Skov*: Ingen erhvervelser.

Jordfordeling: Vi har erhvervet knap 30 ha, som skal bruges til jordfordeling i 2009 mhp at skaffe arealer til de 4 sydlige projekter.

10. Eventuelt

MTB-sti i Vestskoven: ML ville gerne involveres i planlægningen.

UV arbejdede på at få bedre forbindelser over veje for cyklister, f.eks. mellem Værløse og Ballerup.

ABH havde konstateret, at der er flere eksempler på ”hærværk” på fortidsminder i form af at stendysser bruges til bålpladser, mens stendyssen ved Sandskredshus i St. Hareskov bliver slidt voldsomt af MTB-ryttere.

Flere medlemmer foreslog, at vi satte skilte op om, at det var et fortidsminde man kunne se / var ved og på den vis håbe, at skovgæsten ikke anvendte fortidsmindet på ulovlig vis. KS var tvivlende overfor effekten og betænkelig ved at øge mængden af skilte pga. at vi ville få mange skilte (skilteskov), og derudover skal skiltene også vedligeholdes, og det koster tid og penge (slåning, maling, hærværk).

GB henledte opmærksomheden på, at man fra tipsmidlerne kan få midler til en oplysningskampagne, og det måske var en løsningsmulighed.

KS svarede, at det er vanskeligt at forhindre, at skovgæsterne anvender fortidsminderne ulovligt. Men vi prøver at forebygge; når vi f.eks. opdager en bålplads på et fortidsminde, fjerner vi bålpladsen, så den ikke inspirerer andre til at forsætte aktiviteten. Fortsætter den ulovlige aktivitet alligevel, etablerer vi oftest en ny bålplads tæt ved fortidsmindet. På stendyssen ved Sandskredshus har vi opsat skilt om cykling forbudt lige ved opkørslen på fortidsmindet – men uden effekt. Vi har derfor her i marts måned opsat fodhegn på vestsiden, blokeret MTB-stien (ikke den officielle rute) vest for dyssen med en bølgekrone samt slæbt grene op på stien på dyssen for at blokere for cyklisterne. Vi forventer, at den sidste indsats vil løse problemet.

Bilag til punkt 5, oversigt over 1. bølge fra enheden

Titel - geografisk betegnelse skal indgå heri	Skønnet brutto-udgift, herunder værdien af frivilligt arbejde, medfinansiering mv.	Umiddelbart realisabelt projekt?
Mountainbikerute i Vestskoven	90.000	ja, OSJ eget forslag
Udvikling af Motionstrækvogn, Naturcenter Herstedhøje	200.000	ja, OSJ eget forslag
Opgradering af naturlegeplads i Vestskoven	85.000	ja, OSJ eget forslag
Mountainbikerute i Tokkekøb Hegn og Store Dyrehave	160.000	ja, OSJ eget forslag
Motionsrute rundt om Farum Sø, folder og sten	150.000	ja, OSJ eget forslag
Opgradering af ridestirute i Sperrestrup Skov	100.000	ja, OSJ eget forslag
Etablering og formidling af legemuligheder i skovene ved Værløse, Lynge og Slangerup	185.000	ja, OSJ eget forslag
Renovering af stendiger i Store Hareskov og Ganløse Ore, Værløseegnens Historiske Forening	100.000	ja
Fornyset sammenhæng i Vestskovens ridestinet	410.000	ja
Opgradering af skovsti ved Skovlystvej i Lille Hareskov	27.000	ja
Sti i Nattergalelunden (Farum) befæstes med grus	286.000	ja
Sti langs åen mellem Kildemosen og Klosterskoven ved Svenstrup Gods.		nej, mangler accept fra lodsejere og budget
Sti gennem Fuglesø-fredningen		nej, mangler accept fra lodsejere og budget
Stibro ved vestenden af Farum Sø		der er givet afslag jævnfør tidligere beslutning
Slyngget å og trampesti i Uggeløse Skov		nej. Projektet er godt, men vurderes først at kunne gennemføres om 5-10 år, når grusgravning i området ophører.
Træer til Egelunden, Taastrup	175.000	ja
Opgradering af trampesti som forbindelse til Sperrestrup Skov	48.000	ja
Vigeplads for bil mellem Ganløse og Slagslunde Skov		nej, mangler accept fra lodsejer og kommune.
Nyt rekreativt skovområde ved Lille Skensved		nej, mangler tilslutning fra lods-ejer(e) og plangrundlag fra kommunen.
Stianlæg langs befærdet vej i Gulddysse Skov		nej, mangler tilslutning fra lodsejere langs vejen.
SkovFitnessbane i Himmelev Skov	422.000	ja, men dele af den foreslåede skiltning bør erstattes af en folder og redskaberne skal justeres
	2.438.000	

Aktivitetsstatistik for Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland 2008

Skove	2005		2006		2007		2008	
	Arr.	Antal	Arr.	Antal	Arr.	Antal	Arr.	Antal
Buresøskovene:	106	8596	104	8412	176	19700	132	7272
Ganløse Eged			53	3397	74	8235	67	4014
Krogenlund	0	0	37	2297	56	6261	36	1224
Slagslunde	0	0	14	2718	46	5204	29	2034
Lystrup Skov	41	2930	33	3142	33	2169	30	3445
Uggeløse Skov	17	1325	19	813	24	1864	10	569
Farum Lillevang m.fl.- Nyvang	96	6080	64	3188	43	3173		
Farum Lillevang							22	1318
Terkel Skov							11	930
Nyvang							35	3529
Jonstrup Vang -Li. Hareskov:	321	28825	362	31396	350	33020	441	31726
Jonstrup Vang							94	9844
Lille Hareskov							347	21882
Farum Sø-Furesø	3	728	8	1261	7	881	14	751
Ganløse Ore	21	1220	22	2385	26	2407	26	2723
Åsevang - Kollekolle	70	1961	70	1707	131	3365	134	2773
Bøndernes Hegn	95	14048	122	20030	84	14192	110	15724
Karlstrup	19	1954	15	801	14	817	11	878
Nørreskoven	25	1271	19	1370	17	2324	22	2310
Lystrup Skov							30	3445
Ravnsholt	76	7050	74	4704	73	4601	90	6158
St. Hareskov	0	0	17	1320	8	695	10	630
Tokkekøb Hegn	129	12478	128	9660	125	8287	119	9163
Vestskoven	73	11538	87	11732	64	10517	80	7346
Øer i Køge bugt	6	144	2	58	2	1210	4	1230
Bastrup Sø	4	325	14	1075	9	900	2	215
Andre skove		0	6	573	63	2862	36	1916
I alt	996	91877	1166	103627	1249	112984	1369	104051
Gennemsn. antal delt/arr.				89		94		76

Aktivitetsstatistik Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland

Aktivitetstype	2005		2006		2007		2008	
	antal arr.	delt.	anta. arr.	delt.	antal. arr.	delt.	antal arr.	delt.
Cykling, Mountainbike, mv.	34	7309	33	5770	37	5138	40	6465
Dagorienteringsløb	304	26325	287	23381	279	21803	322	19683
Lejrslagning	160	4022	322	15794	234	6659	297	21869
Ridning	10	640	17	1097	9	430	11	935
Skovtur	68	6920	39	4734	65	4646	77	4066
Andet	363	32485	287	30356	413	45254	410	27219
Motionsløb/Marcher	106	17133	114	18200	148	24816	127	18744
Militærøvelse	28	2367	31	2175	27	1758	35	2955
Natorienteringsløb	29	3272	36	2120	37	2480	50	2115
I alt	1102	100473	1166	103627	1249	112984	1369	104051
Gennemsnitligt antal delt./arr.		101		89		90		76